

UDC.78.481;78.27

**ROMANCE OF M. V. LISENKO «HETMEN, HETMEN» FROM POEM «HAYDAMAKS»
T.G. SHEVCHENKO IN CONTEXT OF FEATURES OF COBZARIAN IMPLEMENTATION
(ON THE EXAMPLE OF THE PIANO PARTY OF THE ROMANCE)**

Shevchenko Ruslana – Postgraduate Student,
National I. Franko University, Lviv

The aim is to find the peculiarities of the use of textural artistic-figurative signs of bandura on the piano of the party of the epic-dramatic romance of M. Lysenko «Hetmen, Hetmen» («The Feast in Chygyryn») from the poem «Haydamaks» by T. Shevchenko; to outline the place of bandura semantics in the formation of the national style of the composer.

Methods of research. In the article the analysis of epic-dramatic romance of M. Lysenko «Hetmen, Hetmen» («The Feast in Chygyryn») from the poem «Haydamaks» by T. Shevchenko for the voice and piano of M. Lysenko was conducted in order to identify the bandura component in the piano part.

Results. The writings of dumas are researched in the performance of bandirists-kobzars – contemporaries of Lysenko: Stepan Pasuga, Gnat Honcharenko, Petr Drevchenko, in the transcription of Filaret Kolessa. The dumas recorded by M.V. Lysenko from Ostap Veresaya, Opanas Slastionwere also studied. The fundamental role of the bandura component is revealed. He is an ideological and dramatic impulse composer's work. Creative rethinking of the receptions of the Bandura-Kobza game and using them in a piano texture is considered a full-fledged imitation of the kobzar style of execution. The synthesis of bandura receptions and their organic combination with a piano texture greatly influenced the formation of the national piano style of the composer.

Novelty. Detection of audible and timbre characters of bandura and methods of transferring technical techniques of bandura playing to piano texture. In the article the author has identified ways of embodiment of bandura component.

Practical significance. The practical significance is the possibility to use the materials of the study in the training courses «Ukrainian music», «History of piano performance», in the classes of concert mastership, in the performance of music by M.V. Lysenko, as well as for the bandura translations of these vocal works.

Key words: M.V. Lysenko, T.G. Shevchenko, romance, «Gaidamaks», piano texture, duma.

Надійшла до редакції 3.10.2018 р.

УДК [2-535:783/784.071.1](7+71)=161.2)

**ТРАДИЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО БОГОСЛУЖБОВОГО СПІВУ
В ТВОРЧОСТІ СУЧАСНИХ КОМПОЗИТОРІВ ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКОЇ ДІАСПОРИ**

Зваричук Жанна Йосипівна – кандидат мистецтвознавства, доцент,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»,

м. Івано-Франківськ

orcid.org/0000-0002-4957-6487

doi.org/10.35619/ucpm.vi26.33

credoif@ukr.net

Українська богослужбова культура завжди була важливою складовою національної музичної культури. Цілісну картину українського музичного мистецтва не можна вважати повноцінною без великого творчого пласта надбань композиторів діаспори. У статті розглядається духовна мистецька діяльність композиторів Західної діаспори Мирона Федоріва, Ігоря Соневицького та Романа Гурка, значення їх творчості для національного та світового хорового мистецтва.

Ключові слова: богослужбова творчість, хор, композитор, діаспора.

Постановка проблеми. Богослужбова музика в останні два десятиліття стає одним із важливих об'єктів мистецтвознавчих і культурологічних досліджень українських вчених як важлива складова національної культури, зокрема музичної як на теренах нашої держави, так і далеко за її межами.

Вивчення творчості М. Федоріва, І. Соневицького, Р. Гурка, котрі працювали в жанрах духовної музики на території Північної Америки, дозволить, спираючись на вітчизняні художні і естетичні традиції, прослідкувати розвиток богослужбового хорового мистецтва крізь призму становлення української національної музичної культури.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В останні роки чимало музикознавців звертаються до вивчення проблеми української культури західної діаспори, розвитку жанрів православної богослужбової музики загалом та їх інтерпритації у творчості українських композиторів зокрема. Проблеми національної культури та музичної освіти в еміграції опрацьовують О. Мартиненко [2], Н. Мерфі [3], Л. Обух [5]. Питання функціонування національної традиції у релігійному мистецтві української діаспори другої пол. ХХ ст. висвітлено у дослідженні Т. Прокопович [7]. Комплексне

вивчення феномена музичної культури української західної діаспори здійснюється у монографії Г. Карась [1]. Соціокультурний підхід до аналізу української діаспори подається у роботах К. Чернової [9]. Музичне мистецтво українського зарубіжжя у постатях представлено дослідженнями А. Мухи [4], С. Павлишин [6] та ін.

Мета статті – розгляд мистецької діяльності найбільш відомих композиторів західної діаспори.

Виклад основного матеріалу дослідження. Художня культура, в т.ч. і музична, завжди була важливою складовою життя українців як на теренах держави, так і далеко за її межами. Упродовж ХХ ст. відбулися декілька хвиль історично зумовлених еміграційних процесів, у результаті яких чимало української інтелігенції покинули простори України. Сьогодні українська діаспора – одна з найбільших на планеті серед інших етнічних розселень.

До 90-х років ХХ ст., за словами дослідниці музичної діаспори Г. Карась, українська «діаспора, пройшовши етапи формування, досягає піку в своєму розвитку: остаточно складається її структура, здатна зберігати і підтримувати свою етнічну ідентичність, що може невизначено довго функціонувати як складова, але відносно автономна частина материнського етносу» [1; 125].

У житті українських емігрантів основою спільноти та джерелом їх ідентичності була релігія, що стала вирішальним фактором у формуванні громади. Для перших емігрантів гуртовий спів став проявом їхньої музичної культури. З виникненням православних і греко-католицьких церковних громад зароджується організоване життя українських поселенців у США та Канаді. Адаже це саме той чинник, що допоможе наступним поколінням ідентифікувати себе як свідомих українців та забезпечити становлення засад державності [1].

Не зважаючи на багатовікову історію, українське суспільство за всіма параметрами свого нинішнього буття усе ще перебуває в пошуку оптимального шляху свого розвитку, що знаходить відображення в мистецьких галузях. В історії української музичної культури одне з особливих місць належить духовній музиці, жанрова палітра якої в останні десятиліття активно розвивається українськими композиторами як на території України, так і за її межами.

З прадавніх часів релігійно-духовна культура для українського населення є нормою побуту, в соціокультурному просторі якого духовний хоровий спів існує як складова релігійного й мистецького буття. Цей спів – найбільш розвинена галузь церковної культури, один із національно-специфічних жанрів музики, що є складовою православного богослужіння та інших обрядових дійств східної церкви.

Проблема розуміння суті богослужбової музики є однією з найскладніших, адже відображаючи трансцендентне начало, вона має залишатися підпорядкованою слову і його філософії. В процесі становлення української культури та розвитку музичного мистецтва богослужбовий хоровий спів набуває культурної вартості, адже поєднує в собі дві бінарні площини – хорове мистецтво та церковну культуру, які доповнюють та збагачують одна одну.

Історичний розвиток української духовної музики охоплює понад одинадцять століть – від часів Хрещення Русі до наших днів. Прийшовши з Візантії, східнослов'янський монодичний спів переінтонувався, збагатився вітчизняними народнопісними традиціями і, пройшовши низку трансформацій, дійшов до нашого часу – складний шлях розвитку від давньої монодії, до професійного багатоголосся, при цьому вбираючи у себе елементи потужного генотипу та способу мислення. На кілька десятиліть ХХ ст. богослужбова музика в Україні зникла з академічної творчості, що унеможливило здійснення її жанрових перетворень. Однак в останні роки ця музика знову почала активно розвиватися у творчості українських композиторів, що дозволило національній культурі постати цілісною багатозоровою структурою з властивим їй глибоким синкретизмом.

Українська співоча етнокультура, як колективний витвір спільноти, в якому закодовані особливості світосприймання і світорозуміння, завжди проявлявся в українській церкві, не зважаючи на країну, де вона знаходилась. У країнах північноамериканського заокєання, існуючи в умовах відносної політичної свободи, українці прагнули підтримувати свої національні надбання. Західна діаспора зробила неоціненний внесок у збереженні української духовної хорової музики. Таким чином українське мистецтво мало змогу розвиватись і на теренах України, і в оточенні інонаціональних осередків, що дало зразки творчості українських композиторів, що містять певні відмінності від музичної думки митців в Україні. Саме М. Федорів, І. Соневицький та Р. Гурко найбільш масштабно працювали в жанрах духовної музики на території Північної Америки. Вивчення їх творчості дозволить, спираючись на вітчизняні художні і естетичні традиції, прослідкувати розвиток богослужбового хорового мистецтва крізь призму становлення національної музичної культури, зокрема за межами України.

У другій пол. XX ст. у США одним із провідних дослідників, знавців та композиторів української церковної музики, діячів музичної культури був М. Федорів (1907–1993 рр.). Усе своє життя, будучи далеко від рідного дому композитор залишався вірним духовним традиціям українського народу, церкви, багато часу присвятив музикознавчим дослідженням та вивченню історії традицій духовної музики, галицьких та закарпатських церковних наспівів. Саме це мало помітний вплив на формування народнопісенного його музичного стилю. Використання цих інтонацій пронизують усю його композиторську богослужбову творчість, роблять її знайомою та близькою. Композитор писав: «Церковний спів для нас – це культурний набуток, наш неоцінений скарб. Він для нас духовна розрада, а для Церкви – один з основних факторів її життя та один з головних чинників її обряду [8; 137–138]. Він є автором численних творів для хору. Культова музика М. Федоріва представлена низкою творів, в яких, наслідуючи засади «перемиської школи», він відродив повноцінний репертуар західноукраїнських ритуальних відправ, тобто дві «Служби Божі», «Воскресна Утрєня» (1967 р.) та «Єрусалимська Утрєня» (1971 р.).

М. Федорів є представником синтезуючого напрямку творчості, в якому поєднуються багатовікові національні традиції з моделями та смаками тогочасного суспільства. Однак в окремих його творах національні мотиви, пройшовши певну адаптацію, знайшли нове незвичне трактування. У творах зрілого творчого періоду («Єрусалимська Утрєня») відбулося вільне зіставлення елементів національної й інонаціональної культури, де елементи національної музичних розспівів переплітаються з музичними зворотами, характерними для мотетів Західної Європи XVI ст. За зразок богослужбових циклів М. Федорів обрав галицьку церковну традицію – самолівку, однак його консервативні орієнтації композитора-емігранта проходять низку переосмислень та трансформацій.

Для формування культурно-релігійного життя в умовах діаспори він пропонував шукати прості, дохідливі форми церковного співу з основою на самолівкові наспіви. Як вважає Т. Прокопович, композиторські інтереси М. Федорова були спрямовані «обличчям до джерел», на кристалізації уже традиційних форм церковної музики [4]. Адже не зважаючи на постійні зміни в часовому музичному мисленні, він залишився вірним своїй епосі, в той час, коли багато композиторів зуміли зберегти, примножити та донести консервативні традиції в сучасному музичному мистецтві.

Національний самообраз особистості яскраво виражається в творчому доробку ще одного представника діаспори – І. Соневицького (1926–2006 рр.), який через II Світову війну емігрував на Захід – спочатку до Німеччини, а згодом до США.

Український композитор з Нью-Йорка І. Соневицький – талановита багатогранна особистість: творець музики та її інтерпретатор, музикознавець (автор праць про творчість А. Веделя, Н. Нижанківського, довідника про українських композиторів тощо), піаніст, педагог, диригент, громадський діяч, організатор музичного життя в Америці. Він є автором творів у різних жанрах: вокальних та інструментальних, але саме в духовній музиці висловлюється у повну силу свого таланту. Звернення Соневицького до церковного музичного мистецтва мало звязок з його походженням із священицької родини та його викладацькою працею в Українському Католицькому університеті в Римі [6].

Творчість його є багатогранною, але серед богослужбової музики, виділяються такі твори як «Служба Божа», «Панахида», «Canti spirituali». Ці твори, а також псалом «Над Вавилонськими ріками» склали збірку «Духовні твори», видану у Львові 1999 р. Він майстерно використовує свій власний композиторський досвід інтерпретації літургійних канонів, переміщення канонічного тексту в контекст музичний в кожному духовному циклі. Своє завдання І. Соневицький вбачав у тому, щоб максимально приблизитися до інтонацій українського народного співу, достовірно передати особливості голосоведення, специфіку поліфонічного письма, підпорядкувати їх не лише індивідуально-художньому задуму, але і відтворити власне бачення богослужбової музики. Однак його духовні композиції повністю відповідають церковним традиціям: музика не виходить за межі храмового звучання і сприйняття, композитор дотримується семантичної сторони жанру. І. Соневицький повністю зумів передати суть обряду в музиці крізь унікальний талант яскравого мелодиста, у якого мелодія виступає на перший план. Особливо це проявляється в «Службі Божій». Його Літургія написана як єдиний твір, що відзначається стильовою еkleктикою та чіткістю композиційних принципів. Відображення текстово-обрядової сторони музичного циклу Літургії розгортається, починаючи від окремих одиниць музичної мови до масштабного композиційного плану, що в результаті також підпорядковується метасмислу закладеному в обряді.

Не менш значущими є ряд його творів, об'єднаних спільною назвою «Canti Spirituali», що в перекладі означає «Духовні співи» на літургійні і ортодоксійні тексти Української греко-католицької церкви. Це цикл із 15 окремих номерів, написаний 1988 р. у період творчої зрілості митця: «1.

Господи, помилуй», «3. Святий Боже», «5. Пресвятая Троице», «8. Достойно є воистину», «11. Претерпівий», «14. Христос Воскрес», які можна використовувати в різних літургійних обрядах.

Кардинально іншою є духовна хорова творчість Р. Гурка (1962 р. н.) – режисера, відомого композитора та диригента, члена НСКУ (2004 р.), яскравої постаті в українському музичному мистецтві, одного з провідних митців західної діаспори. Це, передусім, спричинено тим, що не зважаючи на своє українське коріння (батьки Романа – етнічні українці, зокрема його мати, Стефанія Гурко (Дейчаківська) є уродженкою с. Ямниця Тисменицького р-ну Івано-Франківської обл.), він не був емігрантом, а народився уже на новій землі.

Концепція глибокої духовності притаманна духовним богослужбовим творам композитора. У творчому доробку композитора є чотири Божественні літургії Іоана Золотоуста (2000, 2003, 2010, 2015 рр.), написані в різний час, що мають характерні відмінності між собою, «Вечерня» та «Реквієм, Панахида за жертвами Чорнобиля», що є музичним шедевром заупокійного богослужіння.

Центральним жанром у богослужбовій творчості Р. Гурка є Літургія. Його літургійні цикли пов'язані між собою за образно-емоційним змістом, проте вирізняються з-поміж інших творів сучасних українських композиторів своїм сакральним наповненням. За словами П. Галадзи : «Гурко свої думки викладає нотами і таким чином світ стає кращим» [10].

Увага композитора до окремого фрагменту кожного циклу свідчить про його глибоке розуміння структури та сенсу Божественної Літургії. Він користується простою акордовою основою співу і дає можливість зосередитись на тексті молитви, добре розуміє духовне призначення літургійних циклів. Усі характерні для сучасної музики дисонуючі акорди звучать милозвучно, що зовсім не обтяжують музичний виклад творів [10].

Останнім твором Р. Гурка в жанрі літургії є «Літургія № 4», написана на основі інтонацій стародавньої монодії. Прем'єра відбулась у вересні 2015 р. в Нью-Йорку на замовлення і у виконанні жіночого хору «Веснівка» (кер. Квітка Зорич-Кондрацька).

Таким чином, українські композитори за межами держави зуміли відновити автентичну традицію церковного співу, утвердити стиль богослужбової музики, який би не відступав від канонів традиції, виробленої в Україні. Однак українська духовна музика в США та Канаді другої пол. ХХ ст. і до сьогодні набула жанрово-стильових особливостей: *багатоджерельності* (співіснування різних жанрово-інтонаційних та історико-стильових пластів) як однієї з прикмет індивідуального композиторського стилю митців діаспори та *зростання індивідуалізації матеріалу і прояву авторства*, насамперед, у музичному рішенні (оскільки музика є найбільш гнучким елементом, що реагує на потреби епохи). Це вдалось простежити, аналізуючи богослужбову творчість найяскравіших композиторів, що працювали в жанрах богослужбово-обрядової музики – М. Федоріва, І. Соневицького та Р. Гурка.

Опора на давні українські церковні наспіви, народнописенні інтонації в умовах еміграції (М. Федорів, Р. Соневицький), використання нових музичних ідей в розумінні канонічного Слова (Р. Гурко), в поєднанні з українським текстом призвели до появи оригінальних національних творів богослужбової музики другої пол. ХХ – поч. ХХІ ст. Сакральна творчість композиторів відзначається особливою молитовністю і одухотвореністю, внутрішньою зосередженістю і сповідальністю. В їх творах збережені художньо-семантичні, структурно-змістовні та емоційні складові церковних обрядів. Вивчення й аналіз їх творчості дало змогу прослідкувати динаміку розвитку композиторської майстерності.

Аналізуючи хорову спадщину М. Федоріва, І. Соневицького та Р. Гурка можна констатувати ряд особливостей в їх творах.

На прикладі богослужбової творчості М. Федоріва простежується розвиток української церковної музики від традиції самоїлки в «Службах Божих», через аранжування українських церковних наспівів у «Воскресній Утрені» до становлення зрілого композиторського почерку у «Єрусалимській Утрені». Хоча духовні твори М. Федоріва ґрунтувалися на образах минулого і відтворювали традиції, властиві головним чином початку ХХ ст., його творча оригінальність і природне відчуття української пісенності дозволили йому створити композиції непересічного значення.

Духовна музика Соневицького, будучи традиційною з боку музично-виразових засобів, приваблює мелодичним багатством, органічністю перевтілення національних інтонаційних джерел, добрим володінням формою, вишуканістю фактури, відчуттям хорового звукопису. Власне ладовість – це конкретна риса композиторського почерку, що виявляється у відбитку характерних рис думи з одного боку, а з другого – фольклору. Таким чином мелодії «Духовних творів» Соневицького пронизані народнописенними зворотами, а прийоми голосоведення, тональні послідовності, гармонічні співзвуччя зберігають особливості індивідуального стилю.

Духовна творчість Р. Гурка сповнена самобутнім змістом – при збереженні в загальному канонічних норм побудови циклу, проявляються новаторські ідеї у внесенні в жанр елементів з інших мистецьких площин: введення римо-католицьких мотивів, спеціальний переклад східного обряду Богослужіння на англійську мову. Композитор вміло поєднував традиції Візантійської церкви та пісенні традиції українського народу. Духовна музика Р. Гурка сповнена високого естетичного одухотворення і розуміння божественних молитовних сентенцій. Композитор досяг оригінального новаторського вислову, додавши в музичну мову нашого обряду елементи мотивів з інших культур.

Висновки. Таким чином, феномен церковного співу суттєво впливав на культуру українського народу на різних етапах її розвитку і формував естетичний та моральний компоненти української духовності. Богослужбову хорову музику, зокрема й творчість композиторів української західної діаспори М. Федоріва, І. Соневицького та Р. Гурка, можна розглядати як культурне явище, що становить підґрунтя не лише релігійної, художньої, а й культурно-історичної спадщини українців як в Україні, так і за її межами.

На сьогодні питання збереження й відродження духовних традицій українського народу, його богослужбової музики, набуває особливої значущості. Адже це саме ті чинники, що можуть допомогти наступним поколінням ідентифікувати себе як свідомих українців та стояти на засадах державності. В останні десятиліття спостерігається підвищений інтерес дослідників до богослужбового хорового мистецтва, його історичного підґрунтя, питань теорії й термінології, визначення його місця та ролі в художній культурі України. Ще багато маловідомих чи призабутих імен культурно-мистецьких діячів у діаспорі, які тією чи іншою мірою спричинилися до збереження та примноження національних культурних надбань, потребують детального висвітлення, що й складає перспективу подальших наукових розвідок.

Список використаної літератури

1. Карась Г. В. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття: монографія. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. 1162 с.
2. Мартиненко О. В. Музична діяльність української еміграції у міжвоєнній Чехословаччині (джерелознавчий аспект дослідження): автореф. дис... канд. мист.: 17.00.01. Київ, 2001. 18 с.
3. Мерфі Н. Г. Українська діаспора в США: збереження традицій національної культури: автореф. дис... канд. істор. наук : 07.00.05. Донецьк, 2006. 21 с.
4. Муха А. І. Композитори України та української діаспори : довідн. Київ : Муз. Україна, 2004. 352 с.
5. Обух Л. В. Провідні тенденції української музичної освіти західної діаспори (ХХ–ХХІ ст.): автореф. дис... канд. мист. : 26.00.01 / ЛДМА ім. М. В. Лисенка. Львів, 2914. 18 с.
6. Павлишин С. Духовні твори Ігоря Соневицького. *Religious works by Igor Sonevytsky* / Вступне слово. Львів, 1999. 104 с.
7. Прокопович Т. Ю. Функціонування національної традиції у релігійному мистецтві української діаспори другої половини ХХ століття. автореф. дис... канд. мист. : 17.00.01 / КНУКіМ. Київ, 2002. 29 с.
8. Федорів М. Українські Богослужбові співи з історичного й теоретичного огляду. Т. III. Івано-Франківськ, 1997. С. 10.
9. Чернова К. О. Соціокультурний підхід до аналізу української діаспори. *Культура і сучасність: Альманах*. Київ : Міленіум, 2006. № 2. С.153–159.
10. Galadza P. Roman Hurko's Divine Work / Daily News National Catholic Register, July 1, 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ncregister.com/daily-news/roman-hurkos-divine-work>

References

1. Karas G. V. Muzichna kultura ukrayinskoyi diaspori u svitovomu chasoprostori HH stolittya: monografiya. Ivano-Frankivsk : Tipovit, 2012. 1162 s.
2. Martinenko O. V. Muzichna diyalnist ukrayinskoyi emigraciyi u mizhvoyennij Chehoslovachchini (dzhereloznavchij aspekt doslidzhennya): avtoref. dis... kand. mist. Kiyiv, 2001. 18 s.
3. Merfi N. G. Ukrayinska diaspora v SShA: zberezheniya tradicij nacionalnoyi kulturi: avtoref. dis...kand. istorichnih nauk: 07.00.05. Doneck, 2006. 21 s.
4. Muha A. I. Kompozitori ukrayini ta ukrayinskoyi diaspori : dovidnik. Kyiv : Muz. Ukrayina, 2004. 352 s.
5. Obuh L. V. Providni tendenciyi ukrayinskoyi muzichnoyi osviti zahidnoyi diaspori (pochatok HH–HHI st.): avtoref. dis... kand. mist. Lviv, 2914. 18 s.
6. Pavlishin S. Duhovni tvori Igorya Sonevickogo. *Religious works by Igor Sonevytsky* / Vstupne slovo. Lviv, 1999. 104 s.
7. Prokopovich T. Yu. Funkcionuvannya nacionalnoyi tradiciyi u religijnomu mistectvi ukrayinskoyi diaspori drugoyi polovini XX stolittya. avtoref. dis... kand. mist. : 17.00.01 / KNUKiM. Kyiv, 2002. 19 s.
8. Fedoriv M. Ukrayinski Bogosluzhbovi spivi z istorichnogo j teoretichnogo oglyadu. T. III. Ivano-Frankivsk, 1997. S. 10.

9. Chernova K. O. Sociokulturnij pidhid do analizu ukrajynskoyi diaspori. *Kultura i suchasnist: Almanah*. Kyiv : Milenium, 2006. № 2. S.153–159.

10. Galadza P. Roman Hurko's Divine Work / Daily News National Catholic Register, July 1, 2012. [Elektronnyj resurs]. Rezym dostupu: <http://www.ncregister.com/daily-news/roman-hurkos-divine-work>

ТРАДИЦИИ УКРАИНСКОГО БОГОСЛУЖЕБНОГО ПЕНИЯ В ТВОРЧЕСТВЕ СОВРЕМЕННЫХ КОМПОЗИТОРОВ СЕВЕРНОАМЕРИКАНСКОЙ ДИАСПОРЫ

Зваричук Жанна Иосифовна – кандидат искусствоведения, доцент ГВУЗ
«Прикарпатский национальный университет им. В. Стефаника»,
г. Ивано-Франковск

Украинская богослужбная культура всегда была важной составляющей национальной музыкальной культуры. Целостную картину украинского музыкального искусства нельзя считать полноценной без большого творческого пласта достижений композиторов диаспоры. В статье рассматривается духовная художественная деятельность композиторов Западной диаспоры Мирона Федорова, Игоря Соневицкого и Романа Гурко, значение их творчества для национального и мирового хорового искусства.

Ключевые слова: богослужбное творчество, хор, композитор, диаспора.

THE TRADITIONS OF THE UKRAINIAN LITURGY SINGING IN THE MUSICAL COMPOSITIONS OF MODERN COMPOSERS FROM NORTH-AMERICAN EMIGRANT COMMUNITY

Zvarychuk Zhanna – Candidate of Art Studies, Associate Professor, Educational and Scientific
Institute of Arts of the State Higher Educational Establishment
«Vasyl Stefanyk Precarpathian National University»,
Ivano-Frankivsk

Ukrainian liturgical culture has always been an important component of national musical culture. Ukrainian musical art can not be considered a complete one without the great creative achievements of the emigrant composers. The author of the article studies the spiritual artistic activity of the composers Myron Fedoriv, Ihor Sonevytsky and Roman Gurko who represent the Western emigrant community. The paper highlights the significance of their music compositions for the national and world choral art.

Key words: liturgical creative works, choir, composer, emigrant community.

UDC [2-535:783/784.071.1](7+71)=161.2)

THE TRADITIONS OF THE UKRAINIAN LITURGY SINGING IN THE MUSICAL COMPOSITIONS OF MODERN COMPOSERS FROM NORTH-AMERICAN EMIGRANT COMMUNITY

Zvarychuk Zhanna – Candidate of Art Studies, Associate Professor, Educational and Scientific
Institute of Arts of the State Higher Educational Establishment
«Vasyl Stefanyk Precarpathian National University»,
Ivano-Frankivsk

The aim of this paper is to consider the spiritual artistic activity of the composers Myron Fedoriv, Ihor Sonevytsky and Roman Gurko who represent the Western emigrant community. The paper highlights the significance of their music compositions for the national and world choral art.

Research methodology. The author uses such methods as generalization, analysis and evaluation of the musical and cultural activities of contemporary composers of the Western emigrant community.

Results. Spiritual choral singing is the most developed branch of church culture and of national music genres. Recently, the liturgical music has again begun to develop actively in the musical work of Ukrainian composers, which allowed the national musical culture to become an integral structure. In North-American countries Ukrainians have always tried to preserve national achievements. Ukrainian emigrant composers managed to restore the authentic tradition of church singing and to confirm the style of liturgical music which was similar to the canons of the tradition developed in Ukraine. The most prominent liturgical and sacral music composers were M. Fedoriv, I. Sonevytsky and R. Gurko.

Novelty. The use of ancient Ukrainian church tunes and folk-song intonations as the bases together with the integration of new musical ideas and Ukrainian canonical texts led to the appearance of original national works of liturgical music of the second half of the XX – early XXI centuries.

The practical significance. The review of the creative processes in the spiritual artistic activity of the Ukrainian emigrant composers enriches the knowledge about achievements of liturgical music and is important for the development of Ukrainian and world choral art.

Key words: liturgical creative works, choir, composer, emigrant community.

Надійшла до редакції 12.11.2018 р.